

Styret i Flekkefjord Sparebank
Pb 204
4402 FLEKKEFJORD

Vår referanse
24/4517
Deres referanse
«Deres referanse»

06.12.2024

Tilsynsrapport

1 Innledning

Finanstilsynet gjennomførte tilsyn 11.-13. juni 2024 med Flekkefjord Sparebank ("banken"). Formålet med tilsynet var å belyse og vurdere bankens interne virksomhetsstyring, kredittrisiko, herunder tapsvurderinger iht. IFRS 9, operasjonelle risiko, likviditets- og finansieringsrisiko, samt markedsrisiko. Denne tilsynsrapporten bygger på Finanstilsynets foreløpige rapport fra 24. september og styrets tilsvaret fra 31. oktober 2024.

2 Finanstilsynets oppsummering

Banken har hatt svært høy vekst innen personmarkedet de siste to årene. Finanstilsynets gjennomgang av enkeltengasjementer viste at flere av bankens PM-kunder har svak betjeningsevne og at det er svakheter knyttet til bankens vurdering av panteverdier. Bankens internkontroll har ikke vært god nok til å fange opp svakheter i bankens vurderinger av lån til privatpersoner. Finanstilsynets gjennomgang av bankens etterlevelse av IFRS 9-regelverket avdekket flere svakheter, bl.a. knyttet til merking av tapsutsatte kunder og tapsberegninger for misligholdte lån. Bankens modell for beregning av forventet kreditttap er svært enkel. Finanstilsynet mener det er risiko for at banken undervurderer fremtidige forventede tap.

3 Finanstilsynets merknader

3.1 Merknader til intern virksomhetsstyring i banken

3.1.1 Internkontroll

I administrasjonens bekreftelse av internkontrollen for personmarkedet datert 20.02.2024 framgår det at særskilte fokusområder for 2023 var "kvalitet og effektivitet i kredittprosessen med særlig vekt på vurderinger knyttet til AHV-området og betjeningsevne" og "etterlevelse av rutiner og policy på pris og prisavvik". Bekreftelsen konkluderer med at det ikke er avdekket vesentlige avvik i den kontrollerte perioden, og at det derfor ikke har vært foretatt vesentlige endringer i kredittrutinene i gjeldende perioder. Videre framgår det at gjennomførte kontrollhandlinger viser at kvaliteten på kredittsakene er overveiende god, men at det "fortsatt er rom for forbedringer spesielt knyttet til vurderinger av kundenes fremtidige økonomiske situasjon samt AHV". Denne internkontrollbekreftelsen avsluttes med at gjenværende risiko etter tiltak vurderes som lav.

I compliancerapporten for 1. kvartal 2024, punkt 2.3 Internkontroll for Avdelings og fagledere konkluderes det med at internkontrollen er tilfredsstillende for kredittinnvilgelse. Også punkt 2.4 Internkontroll kontorledere er vurdert som tilfredsstillende selv om det er flere observasjoner fra gjennomført kontroll som indikerer svakheter knyttet til kreditt og kundekontroll (KYC) ved de enkelte kontorene. Under tilsynet fremkom det at banken i andre kvartal har endret og presisert deler av kredittåndboken, da administrasjonen identifiserte behov for å presisere flere forhold knyttet til kredittinnvilgelse etter gjennomgang av enkelte kredittsaker. Observasjonen og endringen står i kontrast til den vurderingen som ble formidlet til styret i overnevnte rapportering kort tid før.

Finanstilsynet bemerker at mangler i kundekontroll og vurdering av betjeningsevne normalt ikke tilsier at en kontroll fungerer tilfredsstillende slik banken konkluderer. Finanstilsynets gjennomgang av enkeltengasjementer identifiserte flere svakheter i bankens kredittpraksis, jf. merknader til personmarkedsengasjementer nedenfor.

Finanstilsynet mener banken bør vurdere omfanget av løpende interne kontroller i henholdsvis første og andrelinje, og om interne kontroller i andrelinje i større grad bør innrettes slik at de gjennomføres på et mer risikobasert utvalg for testing, slik at spesielt risikoutsatte engasjementer blir gjennomgått og testet tilstrekkelig mot bankens policy og retningslinjer. Omfanget av løpende interne kontroller må også dekke etterlevelsen av IFRS 9, jf. Finanstilsynets kommentarer nedenfor. Finanstilsynet merker seg at styret i sitt svarbrev opplyser at banken har økt kontrollomfanget og spisset utvalgsriterier i etterkant av tilsynet.

3.1.2 Kontrollfunksjoner i andrelinje

Bankens kontrollfunksjoner for risikostyring og etterlevelse (andrelinje) ble ved inspeksjonstidspunktet ivarettatt av én person som også ivaretar enkelte oppgaver som i andre banker utøves i førstelinje. Oppgavene synes å bidra til bedre risikostyring i banken og Finanstilsynet oppfatter at disse ikke kommer i konflikt med andrelinjes uavhengighet. Det medfører imidlertid at funksjonens restkapasitet til å ivareta oppgaver som skal ivaretas av andrelinjen, som eksempelvis uavhengige kontroller og videreutvikling av rapportering til styre og ledelse er begrenset. Særlig fremstår kapasiteten til å utøve rollen som kontrollfunksjonen for etterlevelse som knapp.

Finanstilsynet erfarte under tilsynet at bankens andrelinjefunksjon har sett behov for videre utvikling av risikoovervåking og -rapportering. Den kvartalsvise risikorapporteringen er imidlertid i liten grad endret de siste årene. Styret har også et selvstendig ansvar for å stille krav til rapporteringens omfang, format og frekvens¹. Risiko- og compliancerapportene er omfangsrike, uten at de etter Finanstilsynets vurdering gir mottakeren et godt overblikk over bankens risikonivå eller endringer i risikobildet. Finanstilsynet ber styret vurdere om risiko- og etterlevelsrapporteringen på enkelte områder bør utvides, for eksempel slik at de viser utvikling i nøkkeltall over lenger tidsperioder og inkluderer flere vurderinger av sentrale risiko- og etterlevelsforhold og om bankens risikonivå er i tråd med fastsatt risikoappetitt. Finanstilsynet anbefaler også at banken i risikorapporteringen endrer rapporteringen av betalingslettelse (forbearance) slik at det skilles på engasjementer som ikke er misligholdte ("frisk forbearance") og engasjementer som er misligholdte ("syk forbearance"). Finanstilsynet merker seg at styret i sitt svarbrev opplyser at banken etter tilsynet har igangsatt et arbeid med å utbedre rapportmalene.

Gitt bankens størrelse og videre vekstambisjoner, bør styret videre vurdere om bankens kapasitet i kontrollfunksjonene i andrelinje er tilstrekkelig på kort og lengre sikt. Dimensjoneringen av andrelinje må vurderes i lys av funksjonens ansvar og oppgaver, samt i lys av hvordan banken har innrettet risikostyring, etterlevelse og øvrige internkontrollaktiviteter på tvers av bankens første-, andre- og tredje linje. Finanstilsynet noterer styret i sitt svarbrev opplyser at banken har iverksatt tiltak for å styrke kapasiteten i andrelinje, og at denne gradvis vil øke.

¹ Jf. CRR/CRD-forskriften § 35

3.1.3 Styrets arbeid

Banken har valgt å etablere et felles risiko- og revisjonsutvalg utgått av styret. Protokollene som ble oversendt ifm. tilsynet gir oversikt over hvilke saker som har vært behandlet i henholdsvis risiko- og revisjonsutvalget og styret i perioden 2021-2024. Det fremgår i svært liten grad av protokollene hvilke forhold som er diskutert, og vurderinger som utvalget og styret har gjort. Finanstilsynet understreker at styret skal sikre seg tilgang til sentral risikoinformasjon slik at risiko som banken er eller kan bli eksponert for i tilstrekkelig grad behandles av styret. På bakgrunn av tilsendt dokumentasjon vurderer Finanstilsynet at det er grunn til å reise spørsmål om styret som kollegium i tilstrekkelig grad har vurdert og diskutert sentrale risikoforhold og utvikling som kan påvirke disse. Finanstilsynet noterer fra svarbrevet at styret vil inkludere flere vurderinger og diskusjoner i fremtidige protokoller.

3.2 Merknader til bankens kredittrisiko

3.2.1 Utlånsvekst PM

Ved utgangen av 2023 var bankens brutto utlån til PM, inkludert lån overført til Verd, på 10,8 milliarder kroner av en total utlånsportefølje på 12,6 milliarder kroner. Bankens utlånsvekst i 2023 til PM, inkludert overførte lån, var på om lag 20 prosent² sammenlignet med 30 prosent året før. 90 prosent av bankens vekst i 2023 var innenfor PM, og veksten til banken var vesentlig høyere enn veksten til sammenlignbare banker som lå mellom 3 og 10 prosent³.

Sett i lys av Finanstilsynets merknader knyttet til bankens vurdering av kredittrisiko gjengitt under, vurderer Finanstilsynet at bankens raske vekst kan ha medført at kredittrisikoen på egen balanse er høyere enn styrets risikoappetitt tilsier. Finanstilsynet ba banken foreta en gjennomgang av PM-engasjementer for å verifisere kvaliteten i porteføljen, og vurdere behov for å merke utsatte engasjementer med Unlikelihood to Pay (UTP). Dette er nå gjennomført. I svarbrevet opplyses det at banken har selv gjennomført flere interne undersøkelser, som ikke viser tegn på at banken har tatt større risiko enn tidligere rapportert til styret. Det er videre gjennomført et internrevisjonsprosjekt på kredittområdet som konkluderer med at bankens kredittprosess er tilfredsstillende utformet, at det er etablert et tilfredsstillende kontrollmiljø og at ledelsen har et sterkt fokus på å ha en høy standard i utførelsen av bankens kredittarbeid. Finanstilsynet merker seg at styret, med bakgrunn i dette, mener at banken ikke har økt risiko i PM-porteføljen ut over styrets risikoappetitt.

3.2.2 Kvaliteten på risikoklassifiseringssystemet

Styret har fastsatt

Strategien slår også fast at alle kredittkunder skal risikoklassifiseres og at "risikoklassifiseringen er en viktig faktor i kredittbeslutningsprosessen inkl. fullmakter og for overordnet styring av bankens kredittrisiko". Banken klassifiserer engasjementene ved å fylle ut scorekort som tilordner en individuell misligholdssannsynlighet (PD). Denne gir innplassering i en risikoklasse (fra A-K) som inneholder engasjementer med PD-er fra og til spesifiserte nivåer. Klassifiseringen kan ikke overstyres.

Ved rapportering og analyser internt og til Finanstilsynet kan banken ikke benytte den individuelle misligholdssannsynligheten, men en tilordnet PD som skal representere alle engasjementer innen

² PM utlånsvekst på egen balanse var på 27 prosent i 2023 og 2 prosent i 2022.

³ Sammenlignbare banker utgjør et utvalg banker med lignende karakteristika som Flekkefjord Sparebank.

en risikoklasse. Videre er det slik at scorekortene er utviklet for flere år siden og er basert på data fra andre banker. Finanstilsynet vurderer at risikostyringen har svakheter når klassifiseringen bygger på sammenhenger som kan være endret med tiden eller som ikke passer for banken.

Finanstilsynet noterer at engasjementets PD ikke har direkte betydning for beregnede størrelser på bankens tapsavsetninger, men påpeker at PD kan være utslagsgivende ved inntak av engasjementer, ved vurderinger av utviklingen i kredittkvalitet og for valg av oppfølging av engasjementer.

Finanstilsynet anbefaler at styret vurderer hvilke behov banken har for å kvalitetssikre, eventuelt utvikle risikoklassifiseringssystemet særlig sett i lys av ambisjonene om videre vekst. Det noteres fra styrets svarbrev at det etter tilsynet i august 2024 er gjennomført en validering av scorekort på interne data, og at styret mener resultatene viser at scorekortene har god diskriminering og en predikering av PD. Finanstilsynet legger til grunn at banken løpende vurderer kvaliteten på risikoklassifiseringssystemet.

3.2.3 Kriterier for å sette engasjementer på watchlist

Kreditthåndboken har definert at watchlist, som både følges opp månedlig og behandles kvartalsvis i kredittkomitéen, skal bestå av engasjementer klassifisert som høyrisiko (dvs. H-K), engasjementer med brudd på finansielle covenants og engasjementer hvor det på grunn av likviditetsproblemer må gis avdragsutsettelse i tillegg til engasjementer "som man på subjektivt grunnlag beslutter å definere som watchlist". Basert på watchlist for BM for mars 2024 utgjorde høyrisikoengasjementer iht. risikoklassifiseringen hoveddelen av omfanget. Finanstilsynet registrerer at styret etter tilsynet har vurdert om det er behov for å tydeliggjøre kriteriene for at engasjementer skal havne på watchlist slik at denne listen utgjør et reelt styringsverktøy i løpende overvåking av mulige problemengasjementer. Styret opplyser at også andre kriterier enn høyrisikoengasjementer blir benyttet aktivt for å sette kunder på listen, at banken har jevnlig dialog med alle sine bedriftskunder og har kontroll på hvilke engasjementer som trenger ekstra oppfølging.

3.2.4 Kredittvurdering av høyrisikokunder i PM-porteføljen

Finanstilsynet gjennomgikk et utvalg kredittsaker ut fra risiko (nye saker, saker med utfordringer i betjeningsevne, tapssaker, mm.) og identifiserte blant annet eksempel på bruk av udokumentert bonus ved beregning av betjeningsevne, feil i inntekt og manglende vurdering av effekt av opphør av lån med fastrente og vesentlig avvikende verddivurdering for en bolig som ikke er ferdigstilt. Etter gjennomgang av protokoller fra kredittkomitéen fant Finanstilsynet ikke dokumentasjon på at utvalget har vurdert sakene.

Observasjonene fra gjennomgangen av enkeltengasjementer kan tyde på at banken i noen tilfeller overvurderer kundens betjeningsevne, og dermed kan ha innvilget lån som kunden ikke klarer å betjene. Finanstilsynet mener banken har behov for å øke presisjonsnivået i kredittvurderingene i saker med høyere risiko for å sikre at banken forstår den risikoen som banken påtar seg. Finanstilsynet vurderer at saker hvor kunden har likviditetsunderskudd ved beregning av betjeningsevne i kombinasjon med optimistiske panteverdier også innebærer en mulig renommérisiko for banken.

Finanstilsynet registrerer at styret i svarbrevet opplyser at banken selv har sett behov for å presisere kreditthåndboken og stramme inn sin praksis for vurdering av betjeningsevne og panteverdier. Blant annet er retningslinjene for beregning og dokumentasjon av lønn, uavhengig verddivurdering ved bruk av meglervurderinger og behandling av saker med rentebærende gjeld endret.

3.2.5 Vurdering av kausjoner ved utlån til bedriftsmarkedet

Under kreditthåndbokens punkt 6.1 sammendrag av verdivurdering av sikkerheter fremgår det at kausjon fra selskaper kan settes til [redacted] prosent av omsetningsverdi [redacted]

[redacted] Banken har i flere tilfeller likevel benyttet [redacted] prosent av omsetningsverdi uten at det er kommentert i kredittsakene. Dette gjelder eksempelvis [redacted]

Finanstilsynet legger til grunn at styret påser at eventuelle avvik fra retningslinjer om bruk av kausjoner vurderes i kredittnotater og fremkommer tydelig i bankens kredittbeslutningsprosesser.

3.3 Merknader til bankens etterlevelse av tapsregelverket i IFRS 9

3.3.1 Tapsmodeller og tapsavsetningsgrad i trinn 2 og trinn 3

Banken benytter en tapsgradsmodell for å beregne forventet kredittap for lån i trinn 1 og 2.

Tapsgradsmodellen skiller mellom PM og BM. [redacted] For PM er tapsgraden satt skjønnsmessig til 0,04 prosent, [redacted]

[redacted] Tapsgraden er den samme i alle trinn. Modellen hensyntar ikke forhold som verdi på sikkerheter, type sikkerhet, risikoklasse/PD, kundens bransje/segment, type lån eller løpetid på lånet.

I bankens modell er det beregnet tre sannsynlighetsveide utfall, nøytralt (70 prosent), pessimistisk (16 prosent) og optimistisk (14 prosent). Disse er like for PM og BM. I et negativt scenario har banken beregnet faktor på økning i tapsavsetning med 238 prosent for PM og 187 prosent for BM. I et positivt scenario har banken beregnet faktor på reduksjon i tapsavsetning der faktor er 50 prosent for PM og 36 prosent for BM. Finanstilsynet kan ikke se at disse valgene er begrunnet.

Bankens avsetningsgrad i trinn 2 for BM har vært noe økende de siste tre år og var per første kvartal 2024 1,31 prosent. Nivået er klart lavere enn i mange sammenlignbare banker. For PM har bankens avsetningsgrad i trinn 2 vært svært lav de siste tre årene. Første kvartal 2024 var den 0,15 prosent, mens gjennomsnittlig avsetningsgrad i trinn 2 for PM i norske banker [redacted]

[redacted] Finanstilsynet mener styret må vurdere om avsetningsgradene i trinn 2 bør justeres opp.

Finanstilsynet mener at det er usikkerhet knyttet til om de modellmessige tapsavsetningene er tilstrekkelige da tapsmodellen svært forenklet og det er et betydelig omfang av relevante forhold som ikke hensyntas. Finanstilsynet har notert fra styrets svarbrev at banken jobber med å kartlegge muligheter for en forbedret og mer nyansert tapsmodell.

Avsetningene i trinn 3 i banken er noen ganger basert på tapsgradsmodellen og andre ganger basert på individuelle kontantstrømberegninger. For engasjementer i trinn 3 har banken relativt lav avsetningsgrad for BM de siste kvartalene frem til første kvartal 2024, der tapsavsetningsgraden var svært lav på ca. syv prosent. Dette er under halvparten av avsetningsgraden i sammenlignbare banker og langt under gjennomsnittlig avsetningsgrad for BM i norske banker som er over 25 prosent. Bankens avsetningsgrad for PM er gjennomgående lav siste tre år, og ca. ni prosent per første kvartal 2024. Gjennomsnittlig avsetningsgrad i norske banker er til sammenligning over 25 prosent også for PM. De lave avsetningsgradene i trinn 3 kan tyde på at banken generelt undervurderer tapsstørrelsene.

Finanstilsynet registrerte under tilsynet at bankens administrasjon har fokus på å øke avsetningsgraden i trinn 3 fremover, og ber styret vurdere å konkretisere beslutninger om å justere opp avsetningsgradene i trinn 3. Finanstilsynet forventer at banken i dette arbeidet legger til grunn en korrekt misligholdsdefinisjon, samt analyserer eventuelle forskjeller i tapsavsetninger mellom engasjementer med betalingsmislighold og andre kredittforringede engasjementer.

3.3.2 Rutiner og kriterier for å identifisere andre kredittforringede lån

I kredittåndboken punkt 11.4.3 "UTP-indikatorer" er det angitt kriterier for når banken skal gjennomføre visse overvåkingsaktiviteter på enkeltkreditter.⁴ Indikatorlisten⁵ kan innebære at banken står i fare for å oppdage slike andre kredittforringede lån senere enn kravene, jf. f.eks. rundskriv 4/2020 "Identifisering av misleghaldne engasjement". Finanstilsynet mener det er gode grunner for å ha en lav terskel for å vurdere om lån er kredittforringet.

Finanstilsynet har videre notert at banken ikke har etablert tydelige retningslinjer/rutiner for prosessene eller tydelig ansvar for beslutninger om UTP-merking. Finanstilsynet legger til grunn at kundeansvarlige er ansvarlig for å identifisere engasjementer som skal vurderes for merking, og at banken påser at det er tilstrekkelig uavhengighet i beslutningen om merkingen av slike engasjementer.

Fravær av UTP-retningslinjer kan medføre at banken ikke sikrer rettidig overføring av engasjementer til trinn 3 og at forventet tap underestimeres. UTP-retningslinjen bør inneholde beskrivelse av bankens rutine for merking av engasjementer som UTP, herunder hvilke kriterier som skal vurderes, smitteeffekt, karantenereregler og friskmelding m.m. Følgende kredittsaker understøtter Finanstilsynets merknader: [REDACTED]

Finanstilsynet ber banken videreutvikle rutinene for å identifisere "andre kredittforringede lån" og forventer at banken er oppmerksom på mulige effekter av manglende UTP-merking i vurdering av tapsavsetningene fremover.

3.3.3 Rutine for individuelle kontantstrømberegninger

Valg av metode for å vurdere tapsavsetninger på misligholdte engasjementer

Banken benytter kontantstrømsmetode med individuell nedskrivning kun for enkelte av lånene i trinn 3. Lån med avsetning basert på slik kontantstrømsmetode omtales som "trinn 4". Fra kredittåndboken fremgår det i punkt 12.5.1 "Det skal i alltid foretas en særskilt vurdering av misligholdt engasjement. På basis av kriteriene ovenfor (dvs. objektive bevis for verdifall) skal en vurdere om det er behov for individuell nedskrivning på engasjement."

Finanstilsynet ber banken om å etablere rutiner som klargjør i hvilke tilfeller den individuelle beregningen skal legges til grunn i stedet for den modellberegnete, dvs. hvordan slike vurderinger skal gjennomføres.

Krav til individuelle kontantstrømberegninger

Banken har en mal for hvordan de individuelle kontantstrømberegningene skal settes opp, med korte forklaringer til de ulike elementene i beregningen. Finanstilsynets oppfatning er at det er flere mangler i de fremlagte individuelle kontantstrømberegningene, og at flere av forklaringene til hvordan beregningen skal settes opp er uklare. Dette gjelder:

- Hvordan reduksjonsfaktorer på sikkerhetene skal fastsettes: Det er uklart om det skal legges inn faste reduksjonsfaktorer eller om dette er basert på individuelle vurderinger. Finanstilsynets stikkprøver viste at banken i mange av engasjementene har benyttet [REDACTED] prosent i et negativt scenario, [REDACTED] prosent i et nøytralt scenario og ingen reduksjon i et positivt scenario. Det er uklart for Finanstilsynet om det er gjort individuelle vurderinger.

⁴ De oppstilte aktivitetene er [REDACTED]

⁵ Indikatorlisten: [REDACTED]

- Tidspunktet for realisasjon av panteobjekt: Finanstilsynets stikkprøver viste at banken for både PM og BM har forutsatt realisasjon om tolv måneder. Det fremstår for Finanstilsynet at banken ikke har gjort vurderinger av om salg/ tvangssalg om tolv måneder var realistisk.
- Inndrivelseskostnader: Finanstilsynets stikkprøver viste at banken ikke for noen av kontantstrømsberegningene har hensyntatt muligheten for at det vil påløpe inndrivelseskostnader ved realisasjon av panteobjekt i noen av scenarioene.
- Betjeningsevne: Finanstilsynets stikkprøver viste at banken ikke har dokumentert hva som var grunnlaget for den estimerte betjeningsevnen eller bankens vurdering rundt dette. Det var uklart for Finanstilsynet hva som ble lagt til grunn.
- Vektingen av scenarioene: Finanstilsynets stikkprøver viste at banken i alle kontantstrømsberegningene har beregnet samme sannsynlighet for nøytralt (prosent), negativt (prosent) og positivt utfall (prosent). Det er uklart for Finanstilsynet om banken mener at disse sannsynlighetene skal vurderes individuelt. Også i individuelle tapsvurderinger må banken ta hensyn til at tapsavsetningene kan bli svært mye høyere i et alvorlig nedgangsscenario (systemkrise) enn i en vanlig nedgangskonjunktur.
- Beskrivelser av de ulike scenarioene. Finanstilsynets stikkprøver viste at banken ikke har dokumentert hvilke forutsetninger som var lagt til grunn i de ulike scenarioene. Eksempelvis fremgikk det ikke om scenarioet la konkurs, kontrollert avvikling/salg av eiendeler eller fortsatt drift til grunn.

Finanstilsynet mener at bankens individuelle tapsvurderinger på flere områder fremstår som optimistiske, dvs. at det er en risiko for at banken undervurderer forventet tap, jf. krav i finansforetaksloven § 13-14 annet ledd. Foretakets avsetninger til dekning av tap skal på kort og lengre sikt være forsvarlige ut fra den samlede risiko for tap som må antas å knytte seg til foretakets engasjementer.

Finanstilsynet har notert fra styrets svarbrev at de ovenfornevnte kommentarene til kontantstrømsberegningene nå er tatt hensyn til i bankens oppdaterte maler. Vi forventer at banken følger opp at rutinene etterleves.

3.4 Merknader til bankens likviditets- og markedsrisiko

3.4.1 Innskuddsdekning

Styret har i likviditetsstrategien fastslått

strategien står det også: "I tillegg til mål om en generell høy innskuddsdekning er det viktig at innskuddene".

Finanstilsynet noterer at styret i tillegg hadde fastsatt (bl.a. i ICAAP) at

Finanstilsynet noterer videre at bankens innskuddsdekning inkl. lån overført til Verd har vist en fallende tendens over tid, fra 67,3 prosent per 31. desember 2021 til 58,7 prosent per 31. desember 2023. Innskuddsdekningen fortsatte å falle videre i 2024, men er innenfor de styrefastsatte rammene.

Finanstilsynet bemerker at bankens innskuddsdekning er lavere enn i sammenlignbare banker. Erfaringsmessig har kundeinnskudd vært stabil og viktig finansiering for banker. Finanstilsynet mener at utviklingen i innskuddsdekning inkl. lån overført til Verd i stadig mindre grad samsvarer med styrets risikoappetitt slik den er verbalt uttrykt i likviditetsstrategien.

3.4.2 Målemetoder for overføringsgrad

Banken har hatt som strategi å finansiere mesteparten av bankens vekst ved å overføre lån til Verd, og bankens overføringsgrad har over tid økt. Med overføringsgrad menes summen av utlån med pant i bolig og fritidseiendom bokført i Verd i prosent av summen av bankens utlån med pant i bolig og fritidseiendom bokført i både banken og Verd. Bankens overføringsgrad var 22,4 prosent pr 31.12.2021, mens den to år senere var 34,4 prosent. Overføringsgraden har økt også i 2024, og var 36,6 prosent per 31. mars 2024. Ved overføring av utlån til boligkredittforetak vil normalt kvaliteten på den gjenværende porteføljen være svakere da banken sitter igjen med utlån med høyere belåningsgrad på egen bok.

I dokumentet "Strategi for likviditetsrisiko" fremkommer det at banken i 2024 innførte en ramme for andel forretningskapital finansiert gjennom Verd på 35 prosent. Per 31. mars 2024 var andelen 28,4 prosent. Under tilsynet fremkom det at banken bruker denne rammen som mål på overføringsgrad, og til å sammenligne seg med andre banker. Finanstilsynet er av den oppfatning at en slik ramme ikke er et gunstig mål på overføringsgrad, da forretningskapital inkluderer lån til bedriftsmarkedet og lignende. Slike lån vil ikke kunne overføres til Verd ved behov, og dermed kan overføringsgraden fremstå lavere enn den i realiteten er, og sammenligningen med andre banker blir kan bli mindre korrekt. Finanstilsynet noterer at banken etter tilsynet har vedtatt en ny definisjon av overføringsgrad.

3.4.3 Ramme for aksjehandel

Det kommer frem av strategi for markedsrisiko at administrerende banksjef har fullmakt til å handle i børsnoterte aksjer, aksjefond og egenkapitalbevis innenfor en ramme på [REDACTED]. Under tilsynet kom det frem at denne fullmakten ikke har vært benyttet av naværende banksjef. Finanstilsynet er av den oppfatning at fullmakten åpner for at banken kan pådra seg vesentlig markedsrisiko, og legger til grunn at styret tar høyde for denne risikoen ved neste kapitalbehovsvurdering dersom fullmakten beholdes. Finanstilsynet noterer fra tilsvaret at styret vil vurdere å redusere administrerende banksjefs fullmakt til å handle i aksjer, aksjefond og egenkapitalbevis.

Vi ber foretaket sende kopi av dette brevet til revisor.

For Finanstilsynet

May Camilla Bruun-Kallum
seksjonsleder

Petter Jacobsen
tilsynsrådgiver

Dokumentet er godkjent elektronisk.